

BIBELEN OG VERDEN

nr.2 | 2018

LÆS OGSÅ

LYDBIBLER
TIL GRØN-
LAND

LÆSE-
GRUPPER
INSPIRERER

GENERAL-
SEKRETÆREN
OM
OMSKÆRING

HJEMLØS I AARHUS:

”

**PAULUS SKREV JO,
AT VI SOM KRISTNE VIL
FÅ GAVER I FORM AF
MENNESKER. DET ER
DA SMUKT, MAND!**

ERIK BRUGER BIBELEN TIL AT SKABE EN FREMTID

Bibelselskabets protektor
er Hendes Majestæt
Dronning Margrethe II.

FLERE HJEMLØSE

► I 2017 registreredes
6.635 hjemløse i Dan-
mark. Det er en stig-
ning på 33 % siden
2009.

► Antallet af unge
hjemløse er fordoblet
siden 2009.

► Over halvdelen af
alle hjemløse har en
psykisk sygdom.

► 10 procent af hjem-
løse i Danmark sover
på gaden.

KILDE: VIVE

FOTO: Christian Lindgren/
Scanpix

Lige rundt om hjørnet

Af Synne Garff

I KØBENHAVN kan man nemt falde i snak med hjemløse. For der er mange, som står foran indkøbscentre, samles ved Nørreport Station eller sidder mutters alene på en trappesten.

En dag mødte jeg en mand, som engang havde været præst. Dengang brugte han sit liv på at være sjælesørger for andre. Nu brugte han al sin energi på at overleve. Tanken om et regelmæssigt liv med fast bolig lå langt væk. "Men, jeg har skam min bibel med," sagde han med et skævt smil og pegede på den grønne rygsæk. Den midaldrende mand var begavet og fuldt ud bevidst om sin situation,

hvor et af dagens mål var at få samlet penge ind til øl og finde et nyt sted at sove.

Præsten var en charmerende og sart sjæl, der nu overlevede på folks nåde og de væresteder, der lå rundt omkring i Danmark. Gud var stadig med i hans liv. Sammen med Bibels fortællinger, der kunne dulme og indgyde nyt mod til et råt liv på gaden.

Desværre bliver der flere og flere som præsten. En del er unge misbrugere, som i perioder forsøger at dulme deres liv med alkohol og stoffer. Nogle synker helt til bunds, mens deres pårørende, behandlere og frivillige forsøger at afværge og lindre faldet.

I LØBET af de seneste år er antallet af hjemlø-

se steget markant. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE, registrerede i 2017 6.635 hjemløse og dermed en stigning på 33 % siden 2009. Især andelen af unge hjemløse under 24 år er steget.

Størstedelen af de hjemløse i Danmark er psykisk syge med hjemløsheden som resultat.

KIRKENS KORSHÆRS præster er kendt for at have stor erfaring med at hjælpe mennesker på livets yderste pynt. Tidligere generalsekretær i Bibelselskabet, Morten Aagaard, er en af de korshærspræster, der ved, hvad det handler om, for han taler næsten dagligt med hjemløse. Han har erfaret, at Bibelen kan noget ekstraordinært. Faktisk tænker han nogle

gange, at Bibelens ord er det eneste, der kan få folk ud af et misbrug. De fleste har nemlig været hos alverdens psykologer og psykiatere uden at få det markant bedre.

ENGANG IMELLEM lykkes det at kaste lys ind i formørkede sjæle. Læs om Erik, der allerede som 16-årig blev diagnosticeret med fem forskellige psykiske lidelser på grund af en barndom fyldt med traumatiserende oplevelser. Bibelen har inspireret ham, fra han fik den i hænderne. 25 år efter diagnosen er han omsider fri for både medicin og psykiske lidelser. Jo, Bibelen er med til at forandre menneskeliv. Ikke kun ude i golde egne af verden. Så mænd også lige rundt om hjørnet.

INDHOLD

Side 8-9
På den
yderste gren

Side 10
Hjerne-
vrideren

Side 11
Sundt og
sommerligt

Leder
side 15
Lad de små
børn ...

Bibelen redder liv i varmestuen

Bibelen har hjulpet **Erik Rasmussen** med at overleve det hårde liv som hjemløs. Nu bruger han den til at skabe en fremtid

Af Anders Holmgaard Johansen

Busskuret på Klostertorv i Aarhus er et yndet sted at hænge ud for byens hjemløse. Lige her nyder 48-årige Erik Rasmussen ofte en smøg i fred og ro. Men en skæbnesvanger eftermiddag udarter alt sig anderledes. Pludselig sætter en anden hjemløs sig ved siden af ham, og Erik når kun at opfatte et lysglimt fra en skarp genstand, før den fremmede støder en kniv mod hans mave. Erik fyldes af skræk. Men kniven stopper på forunderlig vis 5 centimeter før, den rammer sit mål. Knivmanden ærgrer sig højlydt og forsvinder.

Lidt længere nede af vejen fra busskuret ligger Kirkens Korshærs døgnvarmestue. Hjemsted for omkring 200 hjemløse. Da Bibelselskabet besøger det, er varmestuens brugere i færd med at fordele et bjerg af smurte boller mellem sig. “Må man godt tage to?” spørger mange. Og det må man godt.

På en kold vinterdag emmer varmestuen af overskud og omsorg for dem, der har allermest

brug for det. Samtidig lyder dæmpet salmesang og klimprende guitarakkorder fra et hjørne i lokalet, hvor korshærspræst Morten Aagaard holder andagt for en håndfuld hjemløse.

Erik Rasmussen er en af dem, der synger koncentreret med. Hans stemme er hæs, og hænderne ryster let, mens han holder salmebogen. I hans gummisko er strømperne vendt på vrangen.

Erik har oplevet utallige episoder som den ved busskuret. Alligevel er han i live. Og det giver han Bibelen æren for.

“Min oplevelse ved busskuret var så trosbekræftende som noget. For han kunne jo have slået mig ihjel. Men jeg er blevet beskyttet, og det kan jeg kun sige tusind tak for,” griner Erik med et kortvarigt glimt i øjet.

Fra kirkefremmed til bibelkender

Erik var 18 år, da han åbnede Bibelen første gang. Det skete på en rejse i New Zealand, hvor

”**I min opvækst havde vi meget sjældent noget at snakke om rundt om aftenbordet. Men jeg kunne mærke, at Bibelen gjorde mig nysgerrig.**

han rejste på tomten. En dag blev han samlet op af en lokal, der spurgte, om Erik havde lyst til at komme med i kirke. Den kirkefremmede Erik svarede nej. I stedet fik han en Bibel.

“Da jeg åbnede den, vidste jeg lige med det samme, at det var noget for mig. Siden har jeg fundet rigtig mange passager, som jeg kan bruge i mit liv. Ja, den har faktisk ikke andet,” siger Erik og misser med øjnene op mod det sollys, som stråler ned over hans plads på bænken overfor busskuret på Klostertorv.

Allerede som 16-årig blev Erik diagnosticeret med fem forskellige psykiske lidelser på grund af en barndom fyldt med traumatiserende oplevelser. Siden har han været indlagt adskillige gange på psykiatrisk afdeling og blevet førtidspensionist. Men Bibelen har inspireret ham fra første færd.

“I min opvækst havde vi meget sjældent noget at snakke om rundt om aftenbordet. Men jeg kunne mærke, at Bibelen gjorde mig nysgerrig.

Den gjorde, at jeg ikke længere følte mig alene. Jeg troede på den, og jeg kunne fornemme det smukke i dens ord.”

Erik har boet i Kirkens Korshærs herberg i tre år. Det er en hverdag fyldt med vold, stoffer og løgne. Men ved at læse i Bibelen forstod han, at det onde kan bekæmpes med gode gerninger. Derfor er han også sikker på, at det var Bibelen og troen på dens ord, der gjorde, at han ikke blev stukket ned den nat i busskuret.

“Ved at danne et modtryk mod det onde, så er alle bøllerne i varmestuen kommet længere og længere væk. Ved at blive stående, hvor jeg er, og tro på, at Gud passer på mig. Jeg tror godt, han kan lide, at vi er trygge ved, at han passer på os,” siger Erik.

Lys fremtid

Han nærmer sig nu de 30 år som kristen og 10 gennemlæsninger af Det Nye Testamente. Han har Bibelen stående i herberget, men når han er

ude, bruger han Bibelselskabets hjemmeside for at finde de skriftsteder, som han ikke kan huske udenad. I et hårdt miljø har Bibelen hjulpet ham med at finde en mening med livet. Og faktisk har den også helet ham.

“Der var engang en læge, der sagde til mig, at jeg aldrig ville blive rask. Det blev jeg enormt irriteret over, så jeg besluttede mig at vente på Gud.”

25 år efter diagnosen er han i dag fri for både medicin og psykiske lidelser. Selv hans epilepsi er ved at gå i sig selv. Nu vil han starte på et nyt kapitel i sit liv.

“Hele mit liv har jeg bare skullet overleve. Men nu er jeg i gang med en ny periode, hvor jeg skal ud og få nye venner. Jeg har allerede fået to i varmetuen. Jeg kan mærke, at jeg kan begynde at bruge mig selv igen. I stedet for bare at kæmpe for at overleve.”

Eriks skæve fortænder blottes, mens han taler om sin fremtid. Han stemme bliver blødere, og hans ansigt lyser op.

“Jeg har aldrig rigtig haft ægte venner, men jeg tror, det kommer nu. Paulus skrev jo, at vi som kristne vil få gaver i form af mennesker. Det er da smukt, mand! For mig er det marven i, hvad livet er. Og mit liv har jo været helt ødelagt.”

I løbet af de seneste måneder er Erik begyndt at komme mindre i varmetuen. I stedet opholder han sig mere i sin bolig, hvor han tidligere ikke har kunnet holde ud at være. Her kan han nu koncentrere sig om at læse og lave mad. Han sover stadig på herberget, og når han kan, synger han salmer ved andagterne i varmetuen.

*Tak Herre Gud at du passer på mig
Tak at du viser min sti og min vej
Tak at du løsner de bånd som mig nager
Tak at du hjælper ved jubel og klager
Jeg ser dig på himlen ved lærken som kvadre
Du leder mig frem, siger gå trygt vid're
Jeg kigger på himlen, blå som den er
Du nynner glad, jeg har dig kær!*

*Tak Herre Gud, at du får din ret
Du tilgiver mig, når jeg handler slet
Tak at du kræver, at jeg retter op
Siger tilvælg ånd, i stedet for krop
Jeg ved at du er, hvis sky bryder frem
Du giver mig ly - du fører mig hjem
Æren er Guds for Konge er du
Er til stede her og nu!*

Af Erik Rasmussen,
Århus onsdag d. 28. marts 2018

”

“Hele mit liv har jeg bare skullet overleve. Men nu er jeg i gang med en ny periode, hvor jeg skal ud og få nye venner. Jeg har allerede fået to i varmetuen. Jeg kan mærke, at jeg kan begynde at bruge mig selv igen. I stedet for bare at kæmpe for at overleve.

”Hjemløse danser på den yderste gren

Korshærspræst **Morten Aagaard** oplever, hvordan Bibelen kan være et lys i mørket for landets stigende antal hjemløse

Af Anders Holmgård

MORTEN AAGAARD

► Født 1962

- Cand.theol. fra Aarhus Universitet, 1989
- 1989-1993 lærer ved Rønde Højskole
- 1993-2003 generalsekretær for Det Danske Bibelselskab
- 2003-2013 direktør for Legofonden
- 2013-2015 leder af Kirkens Korshær i Aarhus
- Siden 2016 præst ved Kirkens Korshær i Aarhus
- Gift med tandlæge Anette Aagaard. Parret har to børn

Danmarks hjemløse kæmper hver dag en kamp for overlevelse. På landets herberger er døden en del af hverdagen, og hjælpeindsatsen er ofte et sisyfosarbejde, der gang på gang begynder forfra uden succes. Men for korshærspræsten Morten Aagaard, der støtter de hjemløse på Kirkens korshærs herberg i Aarhus, er det præcis her, Bibelens budskab giver mest mening.

“Jeg har aldrig haft et arbejde, som er mere meningsfyldt. Alle i vores varmestuer og herberger er spaltet mellem håb og desperation, mellem troen og afmagten. Hjemløse danser på den yderste gren og lever livet på en knivsæg. Det er her, livet bliver svært, men også mest ægte,” siger Morten Aagaard, der for to år siden valgte at skifte sin position som leder af Kirkens Korshær ud med titlen som korshærspræst.

Hver dag opsøger Aarhus’ hjemløse den godmodige præst. Han bliver ofte spurgt, om han kan hjælpe dem med at opføre sig bedre og stoppe med at lyve, drikke eller fixe. Her kan Bibelen hjælpe.

“Mange af dem, der er her, bliver talt ned til hele tiden, men de er også gode til at tale ned til andre. Bibelen kan opdrage, korrigere og sige, at det gode liv er et, hvor man taler ordentligt til hinanden. Det kan de sagtens forstå,” siger han.

Dødsdrift vs. livsdrift

Som korshærspræst fandt Morten Aagaard også hurtigt ud af, at der er en god grund til, at præst hedder pater - fader - på latin. For når man befinder sig i et miljø, hvor man må holde begravelse hver uge, kommer man til at betyde meget for folk, der er sårbare. Her er det Morten Aagaards opgave at minde om, at der er mere i tilværelsen end ølflaskens bund og byens kolde fortov.

“De dødskræfter, der huserer i de hjemløse, er så enormt stærke, at det kræver en livskraft, som er endnu stærkere for at jage dem væk. Og det kan Guds ord i Bibelen. Det ser jeg gang på gang,” siger Morten Aagaard.

Dermed har korshærspræsten i Bibelen et inspirationskatalog, som han altid kan ty til, når det bliver svært.

“Hvis man som præst er i tvivl, skal man nogle gange bare lade bibelordet tale selv. Der er rigtig mange gode steder i Bibelen, som bringer trøst og håb og rører noget hos de hjemløse. Nogle gange tænker jeg faktisk, at Bibelens ord er det eneste, der kan få folk ud af et misbrug. De fleste har været til enhver tænkelig psykolog

eller psykiater, uden at det har virket. Og selvom psykologer er gode, tror jeg mere på kys og omsorg og tro,” siger han.

Morten Aagaard benytter sig ofte af citatet “Jeg tror, hjælp min vantro” fra Markusevangeliet for at minde sig selv om den knivsæg, som mange af Kirkens Korshærs brugere balancerer på.

“Det citat spiller en stor rolle for mig, fordi det handler om kampen mellem tro og tvivl. Balancen mellem at tro på et bedre i morgen eller at bukke under. Livsdrift mod dødsdrift. Det står klart for mig, at Bibelen giver næring til livsdriften. Og den har man enormt brug for, hvis man som hjemløs har et ønske om at runde de halvtreds,” siger han.

Flere og flere hjemløse

I løbet af de seneste år er antallet af hjemløse steget markant. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE, registrerede i 2017 6.635 hjemløse og dermed en stigning på 33 % siden 2009. Især andelen af unge hjemløse under 24 år er steget. Det kan især mærkes i Aarhus, hvor der er registreret flere unge hjemløse end i København.

“Det giver virkelig store udfordringer, at så mange mennesker føler sig efterladt på samfundets bund. Her kan Bibelen hjælpe, fordi den taler om ikke at vende det blinde øje til. Bibelen er jo et talerør for de nederste i samfundet, og det oplever jeg stærkt i korshæren. Der er simpelthen behov for det håb, Bibelen kan bringe, når man er afmægtig.”

Morten Aagaard understreger, at størstedelen af de hjemløse i Danmark er psykisk syge med hjemløsheden som resultat. Selv er han opvokset i et præstehjem med prominente forældre i teologiske kredse og en lang uddannelse fra Aarhus Universitet. Det er tydeligt, for han fletter i flæng bibelcitater ind i sin talerække. Alligevel kan han godt relatere til følelsen af at være hjemløs og mangle mening i livet.

“Jeg er opvokset i en total robust baggrund. Så jeg har aldrig som Job stået på kanten af afgrunden, men jeg oplever hele tiden behovet for at fodre troen på, at livet skal give mening. Ligesom mange hjemløse er jeg ramt af en social arv. I min familie er det, at hvis ikke troen kan omsættes til noget, som man kan se, lugte eller føle, så giver det ikke mening,” siger han.

Den læring bruger korshærspræsten aktivt i sit arbejde. Eksempelvis tager han ofte varmestuens brugere med på tur for at sætte bibel-

”**De dødskræfter, der huserer i de hjemløse er så enormt stærke, at det kræver en livskraft, som er endnu stærkere for at jage dem væk. Og det kan Guds ord i Bibelen. Det ser jeg gang på gang.**

MORTEN AAGAARD

historien i perspektiv, så de kan sanse Bibelens budskab. Senest har de besøgt fregatten Jylland i Ebeltoft og holdt andagt i Handrup Kirke.

“Bibelen er ikke bare noget, vi taler om, men noget vi gør. Vi deler ikke bare Jesu blod. Vi deler også kartoflerne, bøffen og alt muligt andet. Vi sørger for at omsætte tingene, så de erfares,” siger han.

Bibelselskabet har foræret bibler til Kirkens Korshær. Det samme med salmebøger, så kirkerummet kan fyldes af livsglæde og sang.

“De mennesker, der kommer her, har ingen andre steder at gå hen, så vi udfylder en vigtig opgave og er taknemlige for al den hjælp, vi kan få,” siger Morten Aagaard.

KRYDS PÅ VERS

Hvad red Jesus ind i Jerusalem på?:

2	14	10	7
---	----	----	---

Barnebarn af Esau og søn af Elifaz?:

13	35	5	17
----	----	---	----

Regnbuen er et tegn på en?:

38	28	48	1
----	----	----	---

Frugten fra det træ Jesus sad under skærtorsdag?:

43	29	8	20	16	3
----	----	---	----	----	---

I søskendeflokken var Esau den?:

50	18	23	33	56	46
----	----	----	----	----	----

Gabriel er en?:

54	55	12	63	26	3	48	61	58
----	----	----	----	----	---	----	----	----

Den kristne bod er en form for?:

39	24	3	41	21	49	59	37
----	----	---	----	----	----	----	----

Bogstaverne fra løsningsordene føres ned i de tilsvarende felter i diagrammet, hvor man så får hjælp til at finde frem til nogle linjer fra en salme.

1	2	3	4		5	6
---	---	---	---	--	---	---

7	8	9	10	11
---	---	---	----	----

12	13	14	15	16	17		18	19	20	21	22
----	----	----	----	----	----	--	----	----	----	----	----

23	24	25		26	27		28	29	30	31	32
----	----	----	--	----	----	--	----	----	----	----	----

33	34	35	36	37		38	39	40	41
----	----	----	----	----	--	----	----	----	----

42	43	44		45	46	47
----	----	----	--	----	----	----

48	49	50	51	52		53	54	55
----	----	----	----	----	--	----	----	----

56	57	58		59	60	61	62	63
----	----	----	--	----	----	----	----	----

SEND Send svaret til: bibelquiz@bibelselskabet.dk og deltag i konkurrencen om fem gavekort **IND OG** à 300 kr. til Bibelselskabets boghandel. Præmien udtrækkes 5. august 2018. **VIND** Vinderne får direkte besked, og navnene offentliggøres i Bibelselskabets nyhedsbrev.

GIV BIBELEN VIDERE

Betänk Bibelselskabet i dit testamente

Gratis rådgivning, når du betænk Bibelselskabet. Kontakt os på 33 12 78 35, så vil du blive ringet op af advokat Susanne Borch. Du kan også maile dit navn og telefonnummer til arv@bibelselskabet.dk

Squashtærte med jordnødderbund

4 personer

Tærtebund:
100 fuldkornshvedemel
100 g hvedemel
100 g jordnøddesmør
1 dl vand

Cashewcreme:
50 g cashewnødder
2 dl mandel-, kokos-, sojafløde eller anden fløde
2 spsk HUSK (loppefrøskaller)
2 spsk gærflager (fås i helsekost-butikker, kan evt. udelades)
olivenolie
obs: cashewcremen kan erstattes af 3 æg + 1 dl piskefløde

Tærtefyld:
400 g squash
200 g løg
250 g små tomater, fx blommetomater
1/2 dl sesamfrø eller chiafrø
en håndfuld timianstikke

Lav først cashewcremen (eller "oste"sovsen): findel cashewkerne. Brug gerne en stavblender. Tilsæt fløde, HUSK, et drys salt og peber samt gærflager. Blend blandingen et minuts tid.

Hvis du bruger æg, så pisk dem ud i fløden og tilsæt et drys salt og peber.

Lad "sovsen" stå, mens du laver bunden:

Ælt de to slags mel med jordnøddesmørret. Tilsæt et lille drys salt og så meget vand, at dejen bliver tilpas blød til at kunne rulles ud. Rul dejen ud og læg den i en smurt tærteform eller andet ovnfast fad. Pres dejen op ad siderne med en gaffel og prik bunden.

Sæt formen i en 200 grader varm ovn og forbag bunden ca. 8 minutter.

Hvis du har valgt cashew-"sovsen", så tilsæt så meget vand, at den bli-

ver som en bechamelsovs. Tilsæt 2 spsk olie. Smag til med salt og peber.

Skær squash, løg og tomater i skiver. Bevar så vidt muligt løgene i hele skiver.

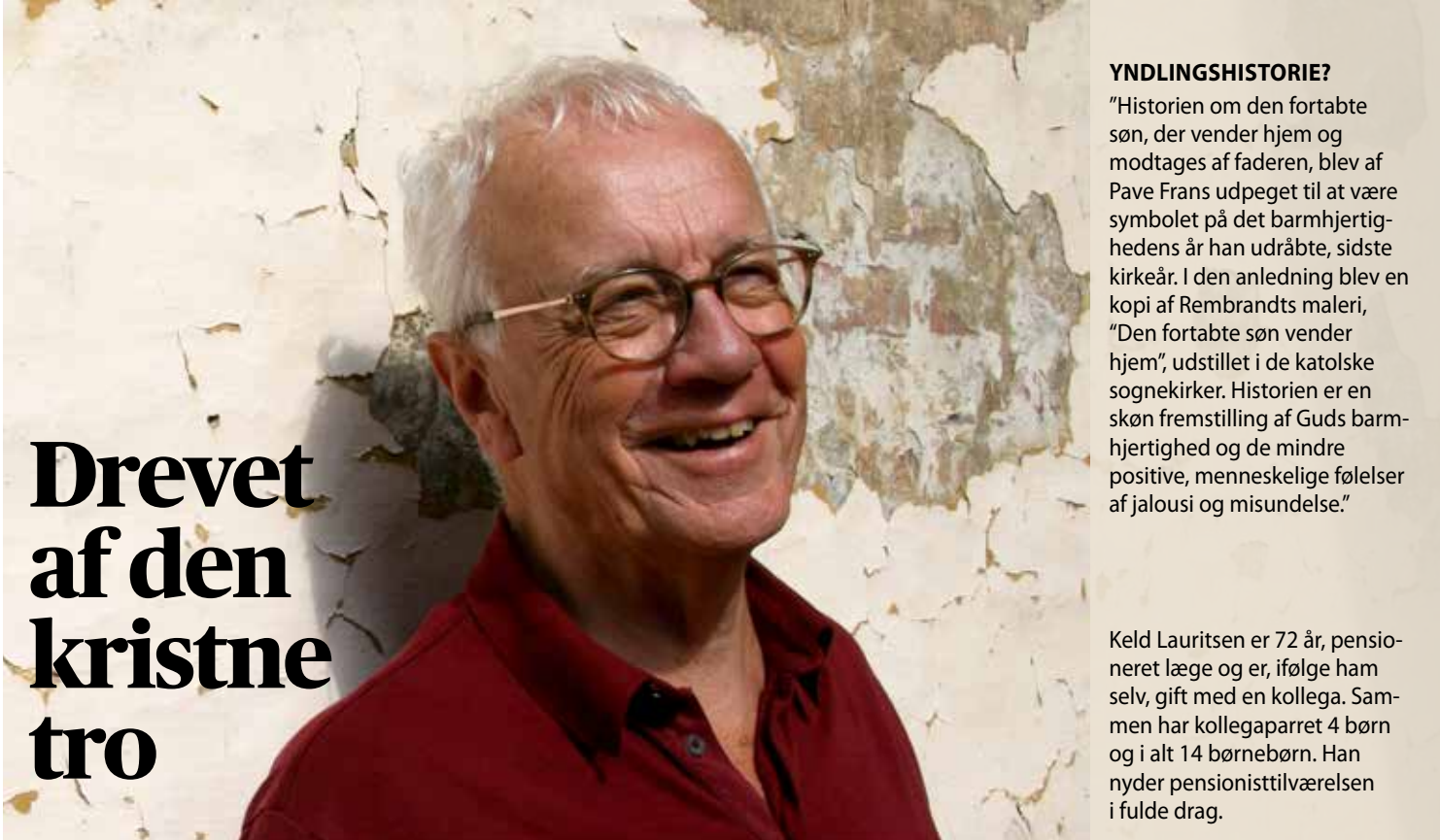
Læg grøntsagerne taglagt i rækker på den forbagte bund. Dryp med lidt olivenolie og sæt fadet i ovnen 15 minutter.

Tag fadet ud for fordel "sovsen" eller de sammenpiskede æg over grøntsagerne. Pres nogle timianstikke ned i overfladen og drys med sesamfrø eller chiafrø.

Bag tærten færdig, til den er gylden på overfladen, 15-20 minutter.

Drys med lidt frisk timian på tærten. Servér gerne en enkel icebergsalat til med fx et par håndfulde kogte kikærter eller bønner, snittet løvstikke og hvidløgsdressing.

Se mange flere opskrifter på Kirsten Skaarups blog: www.kirstenskaarup.dk

Drevet af den kristne tro

YNDLINGSHISTORIE?

”Historien om den fortabte søn, der vender hjem og modtages af faderen, blev af Pave Frans udpeget til at være symbolet på det barmhjertighedens år han udråbte, sidste kirkeår. I den anledning blev en kopi af Rembrandts maleri, ”Den fortabte søn vender hjem”, udstillet i de katolske sognekirker. Historien er en skøn fremstilling af Guds barmhjertighed og de mindre positive, menneskelige følelser af jalousi og misundelse.”

Keld Lauritsen er 72 år, pensioneret læge og er, ifølge ham selv, gift med en kollega. Sammen har kollegaparret 4 børn og i alt 14 børnebørn. Han nyder pensionisttilværelsen i fulde drag.

FOTO: Lotte Lyng

Bibelen er vigtig. Netop derfor er det vigtigt at støtte Bibelselskabets arbejde, mener **Keld Lauritsen**, som er formand for Helsingør stiftsudvalg

Af Tine Hyllested Johannsen

Spørger man Keld Lauritsen, hvorfor han synes, at Bibelselskabets arbejde er vigtigt, falder svaret prompte:

”Kort sagt så er Bibelen vigtig. Der er jo stadigvæk mange mennesker i Danmark, som har behov for at stifte bekendtskab med og forholde sig til eller gå ind i Bibelen. Derfor er det vigtigt at formidle Bibelen på dansk for danskere, ja i hele verden, som Bibelselskabets medarbejdere gør. Jeg er dybt imponeret af deres modige indsats rundt omkring i verden.”

Keld Lauritsen er vokset op i et katolsk hjem på Amager og forklarer, at hans katolske baggrund har haft stor indflydelse på hans liv. Den er på mange måder den egentlige drivkraft bag hans interesse i, at flere får adgang til at høre om Bibelen:

”Det, der driver værket, er jo i bund og grund min kristne tro,” siger han.

Keld Lauritsen og resten af Helsingør stiftsudvalg bistår Bibelselskabets arbejde nationalt og

internationalt, når de repræsenterer Bibelselskabet ved relevante arrangementer i deres lokalområde. De hjælper med at gøre Bibelselskabet synligt og sælger Bibelselskabets forskellige udgivelser. Salgsoverskuddet bruges til Bibelselskabets projekter blandt udsatte.

Keld Lauritsen sætter stor pris på at være en del af stiftsudvalget. Det giver ham energi at være en del af et fælleskab, som giver ham nye inputs og gør ham klogere:

”Jeg er en nysgerrig person. Jeg synes for eksempel, at det er interessant at vide, hvad det vil sige at være sognepræst i en folkekirkemenighed. Det er spændende og også nyttigt for udvalgets arbejde at vide, hvad der rører sig i det daglige. Under vores møder i stiftsudvalget taler vi om mange forskellige emner på kryds og på tværs, selvfølgelig med fokus på Bibelselskabet og Bibelselskabets publikationer,” forklarer Keld Lauritsen, der ikke har tænkt sig at stoppe sit engagement foreløbig.

Bibelovertæ-
terne har fået
nyttige kom-
mentarer fra
de mange læse-
grupper, som
har læst med
på nyoversatte
tekster fra Det
Gamle
Testamente

Af Birgitte Stoklund Larsen

I Det Gamle Testamente ved man ikke altid, om der er tale om et menneske eller et himmelsk væsen. Det gælder fx i Første Mosebog kapitel 18, hvor patriarken Abraham får besøg af tre mænd. Det gør Hebræerbrevet i Det Nye Testamente en pointe ud af: ”Glem ikke at være gæstfri, for nogen har uden at vide det haft engle på besøg, da de bød fremmede indenfor.”

ILLUSTRATION: Lucas van Leyden, 1513.

Danmark oversætter Bibelen. Der er blevet arbejdet seriøst med de nyoversatte tekster fra Det Gamle Testamente i de mere end 60 læsegrupper, som tog imod Bibelselskabets opfordring til at læse med på den nudanske oversættelse. Her fra Sankt Jakobs Kirke på Østerbro i København.

FOTO: Cecilie Ahlmann Raaberg.

En engel vender tilbage

Kan din nabo oversætte Bibelen? Umiddelbart ville man sikkert svare nej, med mindre man bor ved siden af et menneske, som kan græsk eller hebraisk. Men en oversættelse skal også være godt dansk, og det kan man være med til at sikre, selv om man ikke forstår sig på klassiske bibelsprog.

I efteråret sad mere end 60 læsegrupper over hele landet og læste tekster fra Det Gamle Testamente oversat til nudansk. Nogle af grupperne var vant til at læse bibeltekster, mens andre var nybegyndere. Nogle var vant til at læse skønlitteratur sammen, mens andre grupper blev dannet til lejligheden. Vi havde i Bibelselskabet bedt grupperne om at fortælle os, hvad der fungerede eller ikke fungerede i de nyoversatte tekster og også bedt grupperne om at tænke kreativt med på gode løsninger.

Og det gjorde de. Oversætterne har fået værdifulde kommentarer at gå videre med, og allerede nu kan vi se, at gruppernes arbejde får indflydelse på den færdige oversættelse. Det gælder fx oversættelsen af det hebraiske ord malak, hvor man i oversættelsen har forsøgt sig med oversættelser som ”udsending” eller ”sendebud” i stedet for det traditionelle ”engel”. Begrundelsen for det alternative valg har været, at alle ved, hvad en engel er - men at det til gengæld ikke har meget at gøre med englens i Det Gamle Testamente, hvor det ikke altid er til at afgøre, om der er tale om et menneske eller et himmelsk væsen. Oversætterne vurderer fra sted til sted, hvilket ord, der vil være mest dæk-

kende i sammenhængen, så nogle steder vil englens vende tilbage. Og vi vil ikke umiddelbart bruge ordet ”udsending”, da det er det ord, der i Den Nye Aftale, Det Nye Testamente på nudansk, er anvendt om apostlene.

Det gælder også opmærksomheden overfor udtryk for landbrug og natur. Tidligere generationer af bibellæsere har kendt til både høst og tærskning, men det er ikke tilfældet i dag, hvor et flertal af især yngre læsere efterlades på Herrens mark. Oversætterne har fx været opmærksom på et ord som avner og oversat det til ”kornets skaller”. Men præster og lærere har gjort os opmærksom på, at konfirmander og efterskoleelever heller ikke kender ”neg” og ”aks” - selv om de bor på landet. Her kommer oversætterne på prøve for at se, om de kan imødekomme de unge bibellæsere.

Også andre end læsegrupperne har leveret vigtige kommentarer til allerede udgivne skrifter, fx til oversættelsen ”Noas båd” i Første Mosebog. Bl.a. har en bådebygger gjort opmærksom på, at en båd er et mindre fartøj og foreslår skib. Så fremover sejler Noa med skib. Og det vil ikke kunne forveksles med arken i ørkenen, Pagtens Ark, som i den nudanske oversættelse bliver til kisten med den hellige aftale.

Stor tak til alle, der har læst med. Vi er blevet meget klogere på både bibelovertættelse og det danske sprog. Ikke alle kommentarer fører til ændringer, men der er ingen tvivl om, at læsegruppernes tilbagemeldinger vil sætte sig spor i den nudanske Bibel.

BIBELN PÅ NUDANSK

Hvad er nudansk? Det er godt, moderne dansk, som læsere uden særlig viden om Bibel og kristendom kan forstå. Den Nye Aftale udkom i 2007 med Det Nye Testamente på nudansk, og nu arbejder Bibelselskabet på at færdiggøre en nudansk oversættelse af Det Gamle Testamente. Der er udkommet smagsprøver på en række skrifter, bl.a. Begyndelsen og Tænkeren (Første Mosebog og Prædikerens Bog), Tak (Salmerens Bog) og Det er din egen skyld (Jobs Bog). Bibelselskabet regner med inden for en overskuelig årrække at udsende Bibelen på nudansk.

BLIV FAST GIVER I DAG

Vær med til at udbrede Bibelen.

Klik ind på www.bibelselskabet.dk/stoetfast

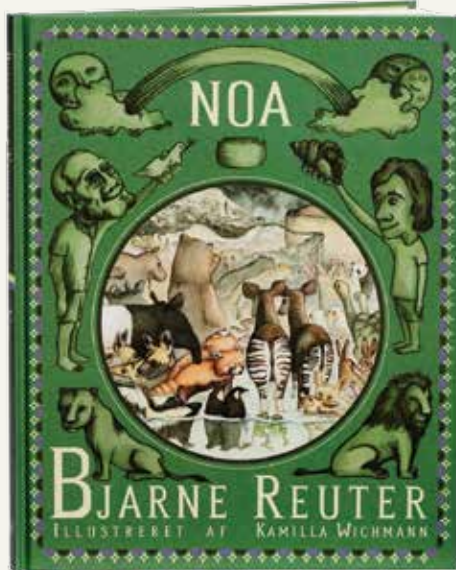
Bibelselskabet

En klassiker fra nye læber

”JEG SER mig selv som en del af en uendelig stafet. Jeg er sikker på, at når verden går under, og der sidder to mennesker på en øde ø, og den ene er cykelsmed, så er den anden digter, og han vil så genfortælle Bibelen. Den stiller hele tiden eksistentielle spørgsmål, og lader dig selv komme med svaret.” Sådan fortæller Bjarne Reuter om sit arbejde med at genfortælle Bibelens historier.

Den nyeste genfortælling fra den kendte forfatter er bogen ”Noa”. Historien fortælles med vanligt sprogligt overskud, og Bjarne Reuter har blandt andet et dramatisk bud på, hvordan det var for Noa at tale med Gud og få beskeden om at skulle redde alle jordens dyr.

Bogen er velegnet til højtlesning for de 5-11 årige og spækket med smukke illustrationer af Kamilla Wichmann. De

to dannede også makkerpar omkring ”En nat i Betlehem”, som udkom i julen 2017 – en genfortælling af juleevangeliet.

Helligånden - hvordan fortæller man om den?

”JEG HAR hæftet mig ved, at i pinsen får Helligånden fylde. Og hvordan fortæller man så det?” spørger Peter Madsen. Spørgsmålet har rumsteret i ham i mange år, og med sin nyeste udgivelse ”Vingeslag” giver han et bud.

At dømme efter anmeldelserne er det lykkedes Peter Madsen at indkredse den nok sværest begribelige højtid: ”Peter Madsens bog om pinsen til unge er gennearbejdet og særdeles vellykket. Det er faktisk svært at forestille sig en smukkere bog om pinsen til unge,” skriver Kristeligt Dagblad og giver ”Vingeslag” hele seks stjerner.

Peter Madsens streg er kendt og el-

sket i hele landet. Han har modtaget en lang række priser og er dybt inde i kristendommens univers, hvilket hans bestseller ”Menneskesønnen” vidner om.

”Vingeslag” er oplagt som både gave og undervisningsmateriale til mini-konfirmander og konfirmander. Bogen er for øvrigt en selvstændig fortsættelse af de tidligere

bøger om pigen Signe og hendes oplevelser af de kristne højtider – ”Signes jul” og ”Rejsen til Jerusalem” om påsken.

Hvad vil du høre - lokalradio eller Bibelen på grønlandsk?

BIBELN på Grønlandsk er nu kun et klik væk for mange grønlandere. De Grønlandske frikirker har nemlig fået lavet en radio, hvor både den kristne lokalradio og Bibelen kan afspilles.

I 2016 henvendte De Grønlandske frikirker sig til Bibelselskabet og fortalte, at de ville lave en lille radio, som kunne give den grønlandske befolkning mulighed for at lytte til to ting - Bibelen på grønlandsk og frikirkernes lokalradio. Bibelselskabet hjalp med at stille den grønlandske bibeltekst til rådighed for den audiobibel, der skulle være tilgængelig på radioen.

I GRØNLANDS byer og bygder bruger man i forvejen solcelledrevne radioer. Men en nyudviklet radio, der som noget nyt har indbygget en lille audio-chip, har gjort det muligt, at Bibelen som lydfil kan afspilles direkte på radioen.

RADIOERNES FM-modtager er indstillet på frikirkernes lokalradios frekvens. Lokalradioen dækker mere end 80% af Grønlands befolkning og har mange lyttere i hele landet. Radioen giver grønlanderne, som generelt ikke er et læsende folk, muligheden for at høre Bibelen på grønlandsk. De kan ”bladre” i Bibelen og lytte til nøjagtig den bog, det kapitel eller det vers, som de ønsker. Og har de lyst til at høre noget andet, så kan de nemt skifte over til frikirkernes lokalradio.

I MIDTEN af maj blev tusind små, blå radioer uddelt i hele Grønland. Ifølge præsten John Østergaard Nielsen, som er involveret i projektet og bosat i Nuuk, er radioerne blevet uddelt gratis. Radioen er handy. Den er nem at håndtere, let at transportere og bliver ladet op af solen.

LEDER

Lad de små børn ...

Af Birgitte Stoklund Larsen, generalsekretær i Bibelselskabet

BØRNENE MÅ SELV BESTEMME. Sådan siger forældre, der undlader at få deres små børn døbt, og sådan lyder det i den debat om omskæring, som er blusset op i kølvandet på et borgerforslag om at indføre et forbud mod omskæring af drengebørn.

Barnedåb og omskæring er ikke det samme. Barnedåb er et ritual, der ikke efterlader synlige spor på barnet, mens omskæringen er et fysisk indgreb, der ikke kan gøres om. Men pointen med barnedåben er jo ikke, at den ikke skal sætte sig spor. Tværtimod. Pointen er, at barnedåben skal have betydning.

Når det kommer til tro og religion, rykker mange forældre helt tilbage i stollen. Blufærdigheden tager over. Hvor dybt det stikker, viser sig i sproget. Da en religionsforsker for nogle år siden interviewede såkaldt almindelige danskere om deres syn på religion og tro, herunder barnedåb, fremgik det, at flere opfattede barnedåb som et overgreb på børnene. Overgreb er et ord, som vi ellers kun bruger om fysiske overgreb.

Der er ingen tvivl om, at forældre vil deres børn det bedste. Spørgsmålet er, om de ikke kommer til - i den bedste mening - at lade deres børn i stikken, når de sætter en slags åndelig urørighedszone omkring børnene. En zone, som ikke må overskrides.

Paradokset er at de samme forældre på andre områder, fastholder en endog meget direkte deltagelse i deres - voksne - børns valg: Når universiteterne holder Åbent Hus for nye studerende, må de fx henstille til, at forældre holder sig i baggrunden, så der er plads til de unge i auditorierne.

Men overgreb? Er barnedåb et overgreb? Lad de små børn komme til mig, det må I ikke hindre dem i, siger Jesus - og citeres hver gang, der holdes barnedåb i folkekirken. Hvad er det, han skal med børnene? Ja, han lader dem i hvert fald ikke stå i urørighedszonen, mutters alene med livet og de store spørgsmål. Forældrene, der i Det Nye Testamente bærer deres børn hen til Jesus, vil netop have, at han skal røre ved dem. Og det er det, han gør: Han tager dem op, lægger hænderne på dem, velsigner dem.

Et overgreb gør verden mindre. Meningen med barnedåben er det stik modsatte. Det er at løfte børnene ind i et livsfællesskab og en sammenhæng, ind i en tradition og en stor fortælling. Det er at gøre deres verden større.

Sådan er det også med omskærelsen for jøder og muslimer. Men fordi vi ikke i Danmark har tradition for omskæring af drengebørn af hygiejniske årsager, som det fx er tilfældet i USA, hvor flertallet af drengebørn omskæres, så bliver det en prekær diskussion.

Folkestemningen er imod omskæring; jeg vil heller ikke argumentere for. Men jeg er endnu mere modstander af at indføre et forbud mod omskæring. Forhåbentlig viser politikerne sig klogere og mere historisk bevidste end folkestemningen. Forhåbentlig holder de fast i, at religionsfriheden gælder, også når mindretallet tror på en måde, som de fleste ikke bryder sig om. Og når flertallet tror, at kun den enkelte ved bedst.

Religionsfriheden er netop en frihed, der beskytter friheden til at tro noget andet end flertallet eller tro på andre måder end flertallet.

”Folkestemningen er imod omskæring; jeg vil heller ikke argumentere for. Men jeg er endnu mere modstander af at indføre et forbud mod omskæring.”

BIBLER TIL HJEMLØSE

1 bibel = 279 kr
(til rygsækken)

10 bibler = 2.790 kr
(til en hel varmetue)

100 bibler = 27.900 kr
(til 100 hjemløse)

Kommer der flere midler ind, end der er brug
for, går overskuddet til andre udsatte.

STØT OS MED BIBLER!

EN ENKELT DONATION:

Reg.nr. 3001, kontonr. 9 00 04 88 mærket 'hjemløse'

BESØG VORES HJEMMESIDE OG STØT FAST:

www.bibelselskabet.dk/stoetfast

Bibelselskabet